

Editorial

Vážení čtenáři a autoři, dostává se k vám první číslo nového 15. ročníku (s vročením 2024) odborné revue pro oborovou didaktiku společenských věd *CIVILIA*. Jde o první ročník a první číslo, které vychází pouze v elektronické podobě a v tomto trendu budeme pokračovat i nadále. Každá radikálnější změna s sebou přináší větší i menší problémy. Ne jinak tomu bylo i při přípravě a vydání tohoto čísla. Omlouvám se tímto za redakci všem autorům a recenzentům, kterých se „porodní“ bolesti přechodu na nový redakční systém a plně elektronickou verzi časopisu nějakým způsobem dotkly. Rozhodnutí přejít na nový redakční systém a s tím i plně k elektronické verzi časopisu bylo motivováno snahou po zvýšení transparentnosti recenzního řízení, zvýšení dostupnosti publikovaných textů a ne v neposlední řadě i snahou snížit environmentální stopu. Věříme, že naše rozhodnutí přinese nejen materiální a finanční úsporu, ale vytvoří prostor pro další zkvalitnění obsahu a dosahu tohoto jedinečného společenskovědně oborového didaktického časopisu.

Redakce a mezinárodní redakční rada časopisu *CIVILIA* děkují všem recenzentům studií, kteří i v této složité a pro mnohé nové situaci poskytli nezištné služby autorům a bez jejichž pomoci by vydání 15. ročníku nebylo uskutečnitelné. Jména recenzentů za daný ročník zveřejníme vždy ve druhém čísle časopisu.

A nyní již k obsahu tohoto čísla. Tak jak dochází k postupnému zdůrazňování kompetenčního pojetí vzdělávání a vzdělávacího obsahu, jeví se aktuální potřeba po hlubším vhledu do konceptu pedagogické kompetence a role, kterou má v rámci vzdělávacího systému. Právě nutností jasného a jednotného uchopení pedagogické kompetence, zachycením její multidimenzionální povahy se zabývá úvodní anglicky psaná studie Pavla Flekače „*From Basic Skills to Pedagogical Competence: Is the Terminology of Competence Clearly Defined?*“. Hned dvě následující studie jsou věnovány dalšímu velmi aktuálnímu tématu – umělé inteligenci ve výuce. Ta první autora Jana Jirků „*Základní teoretická východiska z oblasti sociální komunikace k limitům využití nástrojů generativní umělé inteligence ve výuce*“ se soustřeďuje na současné limity využití nástrojů generativní umělé inteligence ve výuce, zejména pak na rizika s ním spojená. Ta druhá autora Martina Richtera „*Formulace pravidel pro využívání AI ve výuce společenskovědních oborů*“ diskutuje důsledky zjištění výzkumu zaměřeného na to, jak jsou formulována a aplikována pravidla využívání nástrojů AI u vyučujících na FSV UK. Poslední studie v tomto čísle autora Pavla Krákory je věnována konkrétnímu regionálně historickému tématu „*Sociální demokracie na střední Moravě a její zápas za všeobecné volební právo jako součást širšího procesu formování občanské společnosti na regionální úrovni*“.

doc. Mgr. Antonín Staněk Ph.D.,
vedoucí redaktor